

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 370/2023-56

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Richardom Petrovom, Františkánska 3, Košice, proti príkazu na domovú prehliadku Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 13Ntt-5/2023-227-V-ŠTS-PK z 11. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým príkazom na domovú prehliadku Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „ŠTS“) označeným v záhlaví tohto nálezu. Navrhuje, aby ústavný súd napadnutý príkaz zrušil a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 370/2023-25 z 18. augusta 2023 prijal ústavný súd ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Vyšetrovateľ Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry odboru Východ (ďalej len „NAKA“) uznesením ČVS: PPZ-133/NKA-VY3-2021 z 15. februára 2023 vzniesol (aj) sťažovateľovi v bode 1 obvinenie pre pokračovací zločin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“).

4. Dňa 11. februára 2023 rozhodol sudca pre prípravné konanie ŠTS o vydaní napadnutého príkazu na domovú prehliadku u sťažovateľa (v obydlí sťažovateľa, pozn.) *«lebo je dôvodné podozrenie, že sa tu nachádzajú veci dôležité pre trestné konanie, a to:*

- všetky elektronické zariadenia určené na komunikáciu a archiváciu komunikačných záznamov a dát, ktoré používal od 01.04.2018 až doposiaľ predseda Košického samosprávneho kraja Ing. Rastislav Trnka, v ktorých sa nachádzajú dáta vrátane komunikácie týkajúcej sa verejného obstarávania, nákupu a dodávky špeciálnych nákladných automobilov so špeciálnymi nadstavbami na letnú a zimnú údržbu pre Správu ciest Košického samosprávneho kraja, a týkajúce sa verejného obstarávania na predmet zákazky „Dodanie, montáž a kalibrácia 96 prechodových bezkontaktných teplomerov“, verejného obstarávania na predmet zákazky „Dodanie, montáž a kalibrácia 95 ks prechodových bezkontaktných teplomerov“ a verejného obstarávania na predmet zákazky „Dodanie, montáž vrátane kalibrácie 14 ks prechodových bezkontaktných teplomerov“, ako aj ďalších verejných obstarávaní z tohto obdobia;

- listiny, poznámky a rôzne dokumenty súvisiace s vyššie uvedenými verejnými obstarávaniami;

- finančné prostriedky, ktoré mali byť získané trestnou činnosťou.» (ďalej len „príkaz na domovú prehliadku“).

5. Domová prehliadka bola u sťažovateľa vykonaná 17. februára 2023 a v uvedený deň bol sťažovateľovi doručený napadnutý príkaz (t. j. v tento deň sa sťažovateľ o vydaní príkazu dozvedel). Sudca pre prípravné konanie v napadnutom príkaze konštatoval, že s odkazom na obsah spisového materiálu je možné dôvodne predpokladať, že v nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom je sťažovateľ, sa môžu nachádzať veci dôležité pre trestné konanie. Predmetné veci by podľa sudcu pre prípravné konanie mohli byť dôležité na ustálenie skutkového stavu a mohli by potvrdiť alebo vyvrátiť dokazovanú skutočnosť.

II.

6. Podľa sťažovateľa z § 99 ods. 1 Trestného poriadku (v znení účinnom v čase vydania napadnutého príkazu, pozn.) vyplýva, že domovú prehliadku možno vykonať, ak je dôvodné podozrenie, že v obydlí je vec dôležitá pre trestné konanie (iné dôvody v prípade sťažovateľa zjavne nie sú relevantné). V príkaze je pritom potrebné uviesť opis veci, ktorá sa má pri domovej prehliadke zaistiť. V posudzovanej veci takými vecami (dôležitými pre trestné konanie) majú byť elektronické zariadenia určené na komunikáciu a archiváciu komunikačných záznamov a dát, ktoré používal sťažovateľ od 1. apríla 2018, vrátane komunikácie týkajúcej sa v príkaze uvedených verejných obstarávaní, „ako aj ďalších verejných obstarávaní z tohto obdobia“.

7. Podľa sťažovateľa takéto rozhodnutie nenapĺňa požiadavku uvedenú v § 99 ods. 1 a § 100 Trestného poriadku. Z formulácie použitej v napadnutom príkaze podľa sťažovateľa vyplýva, že vecou dôležitou pre trestné konanie majú byť všetky zariadenia určené na komunikáciu a archiváciu, nielen vo vzťahu ku komunikácii týkajúcej sa verejného obstarávania, pre ktoré je stíhaný sťažovateľ, ale vrátane komunikácie týkajúcej sa verejných obstarávaní, pre ktoré je vedené celé trestné stíhanie (v ostatných bodoch skutku sťažovateľ nie je v pozícii obvineného), a to aj vrátane verejných obstarávaní, ktoré s trestným stíhaním nesúvisia.

8. V rozpore so zmyslom a s účelom § 99 ods. 1 a § 100 Trestného poriadku je časť napadnutého príkazu, ktorá ako veci dôležité pre trestné stíhanie identifikuje elektronické zariadenia určené na komunikáciu a archiváciu komunikačných záznamov a dát, ktoré súvisia „s ďalšími verejnými obstarávaniami z tohto obdobia“. Ďalšie verejné obstarávania z tohto obdobia pritom neboli predmetom trestného stíhanie, v ktorom bola vykonaná domová prehliadka.

9. Neurčitá je aj časť príkazu, ktorá ako dôležité veci identifikuje „*listiny, poznámky a rôzne dokumenty súvisiace s vyššie uvedenými verejnými obstarávaniami*“. Tieto veci sú podľa sťažovateľa vymedzené veľmi všeobecne.

10. Pokiaľ ide o veci, ktoré sú označené ako „*finančné prostriedky, ktoré mali byť získané trestnou činnosťou*“, z uznesenia o začatí trestného stíhania ani z uznesenia o vznesení obvinenia nevyplýva, že by trestnou činnosťou mal sťažovateľ získať akékoľvek finančné prostriedky.

11. Z hľadiska požiadavky legitimacy takéto vymedzenie „*veci dôležitej pre trestné konanie*“ nemožno akceptovať.

12. Sťažovateľ namieta tiež nedostatok odôvodnenia, keď z napadnutého príkazu podľa neho vyplýva len rekapitulácia začatia trestného stíhania v jednotlivých trestných veciach a ich spojenia a to, že sudca považuje návrh prokurátora na vykonanie domovej prehliadky za dôvodný.

13. Skutky, pre ktoré sa vedie trestné stíhanie, sa mali stať od začiatku roka 2019 – teda dvadsať mesiacov pred vydaním príkazu na domovú prehliadku. Ťažko predpokladať, že by sa v obydlí sťažovateľa nachádzali veci dôležité pre trestné stíhanie aj dvadsať mesiacov od dokončenia posledného konania, ktoré má tvoriť pokračovací trestný čin, pre ktorý sa trestné konanie vedie.

14. Napokon sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 455/2022, kde ústavný súd zdôraznil, že pri domových prehliadkach je nutné posudzovať proporcionalitu nariadenia domovej prehliadky v porovnaní so základným právom sťažovateľa na ochranu nedotknuteľnosti obydlia a súkromia a tiež zákaz lovenia akýchkoľvek dôkazov (*fishing expedition*).

III.

15. Dňa 25. septembra 2023 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie ŠTS, ktorého súčasťou je vyjadrenie sudcu pre prípravné konanie JUDr. Romana Púchovského, s ktorým sa predseda ŠTS plne stotožnil.

16. Podľa sudcu pre prípravné konanie bol napadnutý príkaz na domovú prehliadku vydaný v súlade s § 100 ods. 1 Trestného poriadku za dodržania všetkých zásad vrátane zásady legality, legitimacy a proporcionality. Sudca pre prípravné konanie poukázal na náležitosti, ktoré má príkaz na domovú prehliadku obsahovať, ako aj na to, že napadnutý príkaz všetky tieto náležitosti má. Dôvodom na vykonanie domovej prehliadky bolo podľa sudcu pre prípravné konanie dôvodné podozrenie, že sa v predmetnej nehnuteľnosti (byť sťažovateľa) nachádzajú veci dôležité pre trestné konanie, pričom je uvedený konkrétny súpis vecí, ktoré sú považované za veci dôležité pre trestné konanie.

17. K námietke sťažovateľa podanej ústavnej sťažnosti, že vecou dôležitou pre trestné konanie nemôžu byť všetky elektronické zariadenia, v ktorých sa nachádzajú dáta, vrátane komunikácie týkajúcej sa verejného obstarávania, sudca uvádza, že predmetnom domovej prehliadky mali byť všetky elektronické zariadenia určené na komunikáciu a archiváciu komunikačných záznamov a dát, ktoré používal sťažovateľ od 1. apríla 2018 až do dňa vydania príkazu. Teda nešlo o všetky elektronické zariadenia, ale len tie, ktoré mal používať sťažovateľ.

18. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že príkaz sa dotýkal aj takých elektronických zariadení, ktoré súvisia aj s inými verejnými obstarávaniami z tohto obdobia, sudca pre prípravné konania uviedol, že podľa jeho názoru uvedené je v súlade s § 99 ods. 1 a § 100 ods. 1 Trestného poriadku,

pretože trestné stíhanie je vedené vo veci pre pokračovací trestný čin, pričom existovalo dôvodné podozrenie, že sa v nehnuteľnosti môžu nachádzať veci dôležité pre trestné konanie, ktoré môžu súvisieť s inými verejnými obstarávaniami z tohto obdobia.

19. K námietke, že v príkaze sú identifikované listiny, poznámky a dokumenty súvisiace s verejným obstarávaním veľmi všeobecne, sudca pre prípravné konanie upozornil na to, že orgány činné v trestnom konaní nemôžu mať vedomosť o tom, v akej forme a s akým označením sa tam majú nachádzať potrebné listiny, poznámky či iné dokumenty.

20. Pokiaľ ide o časť ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta, že v príkaze sa spomínajú aj finančné prostriedky, ktoré mali byť trestnou činnosťou získané, pričom z uznesení nevyplýva, že by trestnou činnosťou mal byť získaný majetkový prospech, sudca pre prípravné konanie poukázal na § 124 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého sa škodou rozumie aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom.

21. Sťažovateľ vo svojom vyjadrení zo 6. októbra 2023 požiadal o nariadenie ústneho pojednávania. Je presvedčený, že ústne pojednávanie v jeho veci môže významným spôsobom prispieť k formovaniu budúcej praxe orgánov činných v trestnom konaní a sudcov konajúcich v tomto štádiu prípravného konania tak, aby sa eliminovalo porušenie ľudských práv a základných slobôd.

22. Podľa sťažovateľa už samotnej definícii podmienky dôvodu na vykonanie domovej prehliadky nezodpovedá pojem „*rôzne dokumenty*“ a nie je možné zistiť, ako je možné pri domovej prehliadke identifikovať zariadenia, na ktorých sú dáta a komunikácia týkajúce sa dotknutých verejných obstarávaní.

23. Z § 99 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že predmetom príkazu môže byť len taká vec, ktorá je dôležitá pre konkrétne identifikované ďalšie konanie (jeho predmetom), a preto predmetom prehliadky nemôžu byť veci, ktoré sa týkajú ďalších verejných obstarávaní z tohto obdobia.

24. Podľa sťažovateľa nebol splnený základný predpoklad toho, aby mohol byť napadnutý príkaz považovaný za súladný so základnými právami sťažovateľa, pretože nebol v súlade so zákonom a nebol ani nevyhnutný v záujme hodnôt vymenovaných v čl. 8 dohovoru.

IV.

25. Podľa § 58 ods. 3 v spojení s § 58 ods. 1 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o ústavnom súde môže ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti upustiť od ústneho pojednávania, ak je na základe podaní účastníkov a spisov predložených ústavnému súdu zrejme, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

26. Vzhľadom na úplnosť vyjadrení účastníkov konania bol ústavný súd názoru, že prípadné ústne pojednávanie nemalo potenciál prispieť k ďalšiemu objasneniu veci, a preto ho nenariadil.

V.

27. Predmetom ústavnej sťažnosti je ochrana obydľia. Ochrana obydľia je súčasťou širšej kategórie ochrany súkromia, ktorá je zakotvená vo viacerých článkoch ústavy (čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2, čl. 21 ods. 1), no v dohovore je obsiahnutá len v čl. 8. Základné práva podľa ústavy treba vykladať

v intenciách dohovoru (II. ÚS 467/2022, IV. ÚS 347/2002, I. ÚS 479/2022) a rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

28. Článkom 8 dohovoru sa určuje formálna podmienka „*súlady so zákonom*“ a dve kumulatívne materiálne podmienky pre obmedzenie práva na súkromie (vrátane práva na ochranu obydlia). Jednou materiálnou podmienkou je „*nevyhnutnosť obmedzenia v demokratickej spoločnosti*“ a ďalšou je ochrana jednej z taxatívne určených hodnôt – národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, zdravia, morálky alebo práv a slobôd iných. ESLP vo svojej rozhodovacej činnosti pravidelne zdôrazňuje, že ospravedlniteľnosť zásahu do práva na ochranu obydlia je potrebné posudzovať z hľadiska (a) legality (teda, či došlo k zásahu na základe zákona), (b) legitimacy (teda, či k zásahu došlo pre účely niektorého zo záujmov uvedených v už citovanom čl. 8 ods. 2 dohovoru) a (c) proporcionality, kde sa posudzuje, či bol zásah nevyhnutný na dosiahnutie sledovaného cieľa.

29. Ústavnou sťažnosťou je namietaný nedostatok týkajúci sa splnenia podmienok legality a proporcionality. Ťažiskom sťažnosti je výhrada sťažovateľa k neopodstatnenosti rozsahu napadnutého príkazu na domovú prehliadku (nedostatok týkajúci sa legality pre absenciu zákonného podkladu k prehliadke) a výhrada k príliš všeobecnému, a teda nedostatočnému odôvodneniu napadnutého príkazu (nedostatok týkajúci sa proporcionality pre nemožnosť preskúmať nevyhnutnosť zásahu).

30. V uznesení č. k. PLz. ÚS 1/2024-9 zo 7. mája 2024 ústavný súd vyslovil, že pri aplikácii jednotlivých trestno-procesných inštitútov sú orgány činné v trestnom konaní a súd oprávnené zasiahnuť do súkromia výlučne zákonným postupom, pričom zákonnosť postupu v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z uvedenej ústavnej, medzinárodnoprávnej a zákonnej trestno-procesnej úpravy zahŕňa a vyžaduje aj rešpektovanie a skúmanie dodržania zásady legality, legitimacy a proporcionality daného zásahu. Len takto zákonne získané dôkazy (§ 2 ods. 12 a § 119 ods. 3 prvá veta Trestného poriadku) je možné použiť v trestnom konaní ako podklad pre rozhodovanie. Nezákonný postup pri zásahu do súkromia diskvalifikuje dôkaz z hľadiska jeho procesnej použiteľnosti.

31. Platí preto, že ak prichádza v konkrétnej veci do úvahy trestno-procesná obrana proti nelegálne zabezpečenému alebo vykonanému dôkazu, je dotknutá osoba ako subjekt základných práv a slobôd a zároveň subjekt trestného konania povinná vyčerpať dostupné prostriedky nápravy priznané jej zákonom v rámci trestného konania, čo znamená, že ústavnú sťažnosť môže podať až následne. Nerešpektovanie takto vyjadreného princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu je sankcionované odmietnutím ústavnej sťažnosti, resp. v nej obsiahnutej námietky pre neprípustnosť [§ 56 ods. 2 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

32. Podľa názoru ústavného súdu vyjadreného v zjednocujúcom uznesení rozhodnutie vydané vo vzťahu k dokazovaniu v priebehu trestného konania v jeho predsúdnej fáze nebráni súdu rozhodujúcemu v súdnom konaní (po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste) považovať na základe takého rozhodnutia zabezpečený dôkaz za neprípustný, ak zistí porušenie zákona, a to napriek tomu, že príslušný súd prvého stupňa nemá možnosť také rozhodnutie zrušiť. Obdobne to platí pre nadriadený súd pri rozhodovaní o opravných prostriedkoch, a to aj keď ide o procesné rozhodnutie (týkajúce sa dokazovania) súdu nižšieho stupňa vydané v súdnom konaní, keďže nadriadený súd preskúmava nielen predmetným opravným

prostriedkom napadnuté (finálne, resp. meritórne) rozhodnutie, ale aj postup predchádzajúci jeho vydaniu.

33. V okolnostiach posudzovanej veci bol predmetom prieskumu ústavného súdu príkaz na domovú prehliadku, na ktorý je potrebné aplikovať všetky už citované závery, ku ktorým dospel ústavný súd v konaní o zjednotení právnych názorov podľa § 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde sp. zn. PLz. ÚS 1/2024. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že ústavnej sťažnosti sťažovateľa nemožno vyhovieť (výrok tohto nálezu).

34. Aj napriek tomu, že došlo k prijatiu ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie v celom rozsahu, podľa dikcie § 56 ods. 2 úvodnej vety zákona o ústavnom súde je jej odmietnutie v rámci predbežného prerokovania len možnosťou. Zo znenia zákona o ústavnom súde implicitne vyplýva, že aj po prijatí veci na ďalšie konanie je možné návrh z procesných dôvodov odmietnuť, keďže prijatie veci na ďalšie konanie nezakladá prekážku rozhodnutej veci v časti splnenia procesných podmienok (III. ÚS 231/2020, III. ÚS 167/2021).

35. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde pripája k výroku aj k odôvodneniu tohto rozhodnutia odlišné stanovisko sudca Peter Straka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu